

הַקְדָּמָה שְׁנִיָּה

מאמר שם מ"ב

ליל ט' באדר 

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים וְגו' (בְּרֵאשִׁית א,א), וּלְכַל הַיָּד הַחֲזָקָה (דְּבָרִים לז,יב).

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים וְכו' (בראשית א, א) וּלְכַל הַיָּד הַחֲזָקָה (דברים לז, יב).

קָם אֱלֹהֵינוּ, פָּתַח וְאָמַר, רַבִּי רַבִּי, בְּיָדַי שְׁנֵי פְּסוּקִים אֵלֶּי עוֹמְדִים בְּסוּד לְבַעֲלֵי הַחֲכָמָה, לְהוֹדִיעַ שְׁ[פְּסוּק] זֶה בְּנֶגֶד זֶה עוֹלָם בְּאוֹתוֹת פְּמוֹ שְׂרָאוֹי, בְּסוּד הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ שָׁבוּ נִבְרָאוּ שְׁמִים וְאָרְץ, [דְּהִינוּ] שֵׁם שֶׁל מ"ב אוֹתוֹת, שֶׁהֵן שְׁבַע שְׁמוֹת קְדוֹשִׁים: אֲבֹתֵי אֵין וְחֲבָרֵי, שְׁיֹצֵא מִשְׁנֵי [פְּסוּקִים] אֵלֶּי, וְהוּא כְּלָלוֹת כָּל הַבְּרִיּוֹת. וְנֹאמַר בָּהֶם: הַכֹּל הַבְּלִים אָמַר קְהֵלֶת (קְהֵלֶת א,ב),³ לְהִרְאוֹת שֶׁהַכֹּל הוּא הַתּוֹרָה, שֶׁהַתּוֹרָה הִיא שְׂרֵשׁ לְכֹל הַבְּרִיּוֹת שֶׁנִּבְרָאוּ בְּעוֹלָם.

קָם אֱלֹהֵינוּ פָּתַח וְאָמַר, ר' ר' וְדַאי אֵלֶּיךָ תֵּרִין קְרָאֵי קִימִין בְּרִזָּא לְמֵאֲרֵי חֲכָמָתָא, לְאַשְׁתְּמוּדְעָא דָּא לְקַבֵּל דָּא סְלָקִין בְּאַתְּוֹן פְּדָקָא חֲזִי, בְּרִזָּא דְשָׂמָא קְדִישָׁא דְבָהּ אֲתַבְּרִיאוּ שְׁמִיָּא וְאַרְעָא, שְׂמָא דְמ"ב אֲתוֹן דְּאֲנוֹן שְׁבַע שְׁמֵהֶן קְדִישִׁין אֲבֹתֵי אֵין וְחֲבָרֵי, דְּנִפְיָק מִתְּרִין אֵלֶּיךָ, וְאִיהוּ כְּלָלָא דְכָל בְּרִין. וְאַתְּמַר בְּהוּ: הַכֹּל הַבְּלִים אָמַר קְהֵלֶת (קְהֵלֶת א, ב) לְאַחֲזָא דְכָלָא אִיהוּ אוֹרִיָּתָא. דְּאוֹרִיָּתָא אִיהוּ שְׂרֵשָׁא לְכֹל בְּרִין דְּאַתְּבְּרִיאוּ בְּעוֹלָמָא.

וְשְׁנֵי אֵלֶּי [הַפְּסוּקִים], אֶחָד בְּהַתְּחֵלָה, מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה, וְאֶחָד בְּסִיּוּם [הַתּוֹרָה] מִלְּמַטָּה לְמַעְלָה. וּבָהֶם: אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמֵם וְלֵילָה חֲקוֹת שְׁמַיִם וְאָרְץ לֹא שְׁמַתִּי (יִרְמִיָּה לג, כה), שְׁמַכְּפָאן תְּלוּיִם כָּל

וְאֵלֶּיךָ תֵּרִין, חַד בְּשֵׁרוּתָא מֵעֵלָּא לְתַתָּא. וְחַד בְּסִיּוּמָא מִתַּתָּא לְעֵלָּא. וּבְהוּ אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמֵם וְלֵילָה חֲקוֹת שְׁמַיִם וְאָרְץ לֹא שְׁמַתִּי (יִרְמִיָּה לג, כה) דְּמַהֲבָא תְּלִין כְּלָהוּ חֲקִין דְּשְׂמִיָּא וְאַרְעָא. וְדָא בְּרִית

1. עי' ת"ז תי' סט, קד, ע"א, והם: אבגית"ץ; קרעטט"ן; נגדיכ"ש; בטרצת"ג; חקבטני"ע; יגלפז"ק; שקוצי"ת.
 2. ועי' בפרד"ס להרמ"ק שער כא, שער פרטי השמות פ' יב"ג.
 3. עיי"ש בת"ז: אדיר במרום ח"ב, מאמר ז' מלכין עמ' צה ועמ' קח-קי.

חקי השמים והארץ. וזה ברית של בראשית, ברית אש, מימינו אש דת למו (דברים לג, ב). ובה תליא כלא, את השמים ואת הארץ.

דבראשית, ברית אש, מימינו אש דת למו (דברים לג, ב). ובה תליא כלא, את השמים ואת הארץ.

וראשון [בפסוק: אם לא בריתי יומם ולילה] הוא יומם [פנגד הפנימיות], ואחר כך הוא לילה [פנגד החיצוניות]. שלמעלה יש יום בראשונה, ואחר כך לילה. לפיכך: יומם ולילה, ולא - לילה ויומם. אולם התחתונים נטלים מלילה בתחלה, ואחר כך מהיום. ובגלל זה [נאמר]: ויקרא אלהים לאור יום (בראשית א, ה) ולחשך קרא לילה, וזה בסוד שלמעלה. [ובהמשך הפסוק] ויהי ערב, בתחלה, ויהי בקר, לאחר מכן, בסוד התחתונים שנוטלים מלמטה למעלה. וכאן [בפסוק: אם לא בריתי יומם ולילה], יומם, [בסוד הפסוק] בראשית ברא אלהים, [ואח"כ] ולילה, [בסוד] ולכל היד החזקה.

וקדמא איהו יומם ובתרא איהו לילה. דלעלא אית יום בקדמיתא ולבתר לילה. בגין כך יומם ולילה, ולא לילה ויומם. אבל תתאי נטלין מלילה בקדמיתא ולבתר מיום. בגין כך: ויקרא אלהים לאור יום (בראשית א, ה) בקדמיתא, ולבתר - ולחשך קרא לילה, ודא ברזא דלעלא. ויהי ערב בקדמיתא ויהי בקר לבתר, ברזא דתתאי דנטלין מתתא לעלא. והכא יומם, בראשית ברא אלהים. ולילה, ולכל היד החזקה.

ויש [שם] מ"ב אחר שעומד בפנימיות, וזה יהו"ה יו"ד ה"א וכו', וזה

ואית מ"ב אחריןא דקאים לגו ודא יהו"ה יו"ד ק"א וכו'. ודא לגו, רזא

4. זהר, מדרש הנעלם, בראשית: "ואותה שעה שכת עמו הברית באש, עמד העולם בקיומו, וזהו בראשית - ברית אש".
5. היינו פשוט ומלא ומלא דמלא, דהיינו: יהוה, יוד הא ואו הא; יוד ואו דלת, הא אלף, ואו אלף ואו, הא אלף. סה"כ מ"ב אותיות, ועיי"ש תי' סט, קד, רע"א; אדיר במרום עמ' רכב: "יש ב' מיני ומ"ב: הא' הוא אה"ה יה"ו שעולה [בגימ'] מ"ב, וב' הוא מ"ב דהו"ה פשוט ומלא ומלוי דמלוי. וב' המ"ב האלה יש במצח זה של הא"א". ועוד שם בעמ' רכג: "סוד שיתא אלפי שנין הוי עלמא וחד חרוב... והנה כל זה הוא סוד שם מ"ב דאב"ג ית"ץ ... והוא היוצא מפסוק בראשית עד ו' של ובה"ו... וסוד הענין ז' מי השבוע... והם כל המ"ב האלה. והנה הרצון של הא"א הוא העומד למתק הדין של מטה... וסוד זה הוא בשם אה"ה יה"ו שהן ז' אותיות בסוד ז' השמות דאב"ג ית"ץ. אך המ"ב דהו"ה הוא סוד התיקון בשלמותו האחרון [להעביר כל הדין] בבחינת יום שכולו שבת".

בפנימיות, בסוד התורה ודאי. [ששם מ"ב] הראשון [אבנית"ן] [הוא בְּחִינַת] חיצוניות, וכולל עניני העולם. וזה [השני, בסוד] פְּנִימִיּוֹת, כולל עניני התורה. ושתי פְּעָמִים מ"ב הם פ"ד מצד של אימא וזה אחה"ע. שְׁנֵאמַר בו: חכו ממתקים (שיר ה,טז) - זה גיכ"ק [אותיות החיד], וכלו מחמדים - זה אחה"ע. וזו התורה, מחמד ודאי. ופ"ד הוא [כמנין] ארבע [פעמים] אהי"ה, מצד של אימא ודאי. וכשהם עולים זה בזה, הם [כמספר] אמת אמת. בהם: אשר נתן לנו תורתו, תורת אמת. [ועל] ישראל [פתוב]: פלה זרע אמת (ירמיה ב, כא), וחזתמו של תקדוש פרוף הוא - אמת (שבת נה א, יומא סטב), שבו מסתדרים כל הדברים של העולם, שהכל כלול בתורה ודאי.

דאורייתא ודאי. דקדמא לבר, וכליל מלין דעלמא. והאי לגו, פליל מלין דאורייתא. ותריז זמנין מ"ב איהו פ"ד מסטרא דאמא דא אחה"ע. דאתמר בה: חכו ממתקים דא גיכ"ק, וכלו מחמדים (שיר ה, טז) דא אחה"ע, ודא אורייתא מחמד ודאי. ופ"ד איהו ד' אקי"ק מסטרא דאמא ודאי (זח"ג קח:). ואנון סלקין דא בדא ואנון אמת אמת. בהו אשר נתן לנו תורתו תורת אמת, וישראל פלה זרע אמת (ירמיה ב, כא) וחזתמו של הקדוש פרוף הוא אמת (שבת נה). דבה מסתדרן כל מלין דעלמא, דכלא פליל באורייתא ודאי.

וכנגדם [כנגד שני אמת], אמת ויצוב אמת ואמונה. אמת בפקר, אמת בערב (ברכות יבא).

ולקבליהו אמת ויצוב אמת ואמונה, אמת בצפרא אמת ברמשא (ברכות יב).

אשרי חלקם של ישראל שתורה זו נמסרה להם, והם שולטים בה לפתוח אותה [דהינו, לפרש אותה] מפל צד. שְׁנֵאמַר בהם: וממדבר מתנה (במדבר כא, יח), שבמתנה נתנה להם, ודאי (גדרים נהא). מה שלא נמסר אפלו למלאכי עליון, כמו שפתוב: פעת יאמר

זכאה חולקהון דישראל דאורייתא דא אתמסרת להו, ואנון שליטין בה לפתחא לה מפל סטר. דאתמר בהו: וממדבר מתנה דבמתנה אתיהיבת להו ודאי (גדרים נה). מאי דלא אתמסר אפלו למלאכי עלאי, דכתיב פעת יאמר

6. אחה"ע בגימטריה פ"ד, עיי' עץ חיים שער כ"ה, דרוש ב', ח"ב, ד', ע"ד.
7. שם אהי"ה מצד אימא, עיי' זהר חקת ח"ג, קח, ע"ב.
8. פי', אם נכפיל אהי"ה בשם מ"ב יעלה תתפ"ב, כמנין פעמים אמ"ת.

לַיַּעֲקֹב וּלְיִשְׂרָאֵל מִה פֶּעַל אֵל (שם כג, כג).⁹ שֶׁהַמְּלֹאכִים לֹא יִכְלִיִּם לְצַאת מִמְּדֻרְגָתָם כָּלֵל, אֲבָל יִשְׂרָאֵל שׁוֹלְטִים עַל הַכֹּל, לְהַפְנִים בְּכָל מְקוֹם, וְאִין מִי שְׁיִמְחָה. בְּעֵבֹר זֶה נֶאֱמָר עֲלֵיהֶם: יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאָרֶץ (שְׁמוּאֵל ב, זכג), [שְׁיִשְׂרָאֵל] לֹקַח הַכֹּל בְּיַחֲדוֹ אֶחָד לְשֹׁלוֹט בְּכָל.¹⁰

פְּתַח [אֲלֵיהֶוּ הַנְּבִיא זְכוֹר לְטוֹב] בְּתַפְלָה וְאָמַר: רְבוֹן הַעוֹלָמוֹם אַתָּה הוּא הַפְּנִימִי שֶׁל כָּל הַפְּנִימִים,¹¹ וְחִיצוֹן כָּל הַחִיצוֹנִים, שְׂאֵתָה מִפְּנִיִם וּמִחוּץ, וְאִין מְקוֹם בְּעוֹלָם שֶׁהוּא חוּץ מִמֶּךָ.¹² אַתָּה כְּלֹלוֹת הַיַּחֲדוּד, וּבְךָ, אַתָּה מְקַשֵּׁר אֶת כָּל הַסְּפִירוֹת שֶׁלְךָ בְּיַחֲדוֹ אֶחָד. וּבָהֶם אַתָּה מְנַהֵג אֶת הַעוֹלָמוֹת כְּרִצּוֹנְךָ. וְאִין דְּבַר שְׂיֹצֵא מִהַדְרֵךְ כָּלֵל, אֲלֵא הַכֹּל [יֹצֵא] בְּשַׁעוֹר שְׁלָם. וְתוֹרָה, כְּלֹלוֹת הַכֹּל, נִתְּתָ לְעַמְּךָ הַקְּדוֹשׁ, לְהַתְּקִין עַל יְדֵיהֶם תְּקוּן שְׁלָם.

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ לְגַלּוֹת אוֹר תּוֹרַתְךָ שֶׁתֹּאִיר בְּעוֹלָם, וְיֹאזְרוּ מִמֶּנּוּ כָּל הַבְּרִיּוֹת שֶׁלְךָ, וְיַחֲזְרוּ כָּלֵם לְעִבּוֹדְתְךָ. וּבְשִׁבְעִים תְּקוּנִים אֵלֶּה יִשְׁלָם הַתְּקוּן הַעֲלִיּוֹן, לְקִשּׁוֹר כָּל הַמְּדֻרְגוֹת בְּקִשּׁוֹר אֶחָד.¹³

לַיַּעֲקֹב וּלְיִשְׂרָאֵל מִה פֶּעַל אֵל. (במדבר כג, כג) דְּמִלְּאֲכִין לֹא יִכְלִיִּן לְנַפְקָא מִדְּרַגְיָהוּ כָּלֵל, אֲבָל יִשְׂרָאֵל שְׁלִטִין בְּכֹלֵא, לְמִיעַל בְּכָל אֶתְר וְלִית דִּימְחִי. עַל דָּא אֲתָמַר בְּהוּ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאָרֶץ (שְׁמוּאֵל ב ז, כג) דְּנִטִיל כְּלָא בְּיַחֲדוּדָא חֲדָא לְשִׁלְטָאָה בְּכֹלֵא.

פְּתַח בְּצִלוֹתָא וְאָמַר, רְבוֹן עֲלָמִין אַתָּה אִיהוּ פְּנִימָאָה דְּכָל פְּנִימָאִין, וּבְרָאָה דְּכָל בְּרָאִין, דְּאַתָּה מְלַגְו וּמְלַבֵּר וְלִית אֶתְר בְּעֲלָמָא בַר מְנַד. אַתָּה כְּלָלָא דִּיחֲדוּדָא, וּבְךָ אֶתְר מְקַשֵּׁר כְּלָלָא דִּיחֲדוּדָא בְּיַחֲדוּדָא חֲדָא. וּבְהוּ אַתָּה מְנַהֵג עֲלָמִין כְּרַעוּתְךָ. וְלִית מְלָה דְּנַפְקָא מֵאוּרְחָא כְּלָל, אֲלֵא כְּלָלָא בְּשִׁיעוּרָא שְׁלָם. וְאוּרְחָא כְּלָלָא דְּכֹלֵא יְהִיבַת לְעַמְּךָ קְדִישָׁא, לְאַתְתְּקִנָא עַל יְדֵיהוֹן תְּקוּנָא שְׁלָם.

יְהִי רְעוּא קְדָמְךָ לְגַלּוֹת נְהִירוֹ דְּאוּרְחָתְךָ דִּתְנַהִיר בְּעֲלָמָא, וְיִתְנַהֲרוּן מְנַה כָּל בְּרִיָּין דִּיחֲדוּדָא, וְיִתְהַדְרוּן כְּלָלָא לְפַלְחִנְךָ. וּבְכַע' תְּקוּנִין אֵלֶּיִן יִשְׁתְּלִים תְּקוּנָא עֲלָאָה לְאַתְתְּקִינָא כָּל דְּרַגְיִין בְּקִשְׁרָא חֲדָא.

9. ע' נדרים לב, ע"א, וגנזי רמח"ל עמ' קנט, עץ חיים כז,א.

10. ע"י זהר תולדות ח"א, קלד, ע"ב.

11. עיין תפלות לרמח"ל, עמ' תקטז.

12. ע"י ת"ז ת"י כו, עא, ע"ב, השווה עם תפלת אליהו בתיקוני זוהר, הקדמה: "ובר מינך לית יחודא בעלאי ותתאי".

13. עיין במבוא על חבור הנפרדים בשורש.

ויתעטרו בלם בשכינתך הקדושה
 שהיא בלי של הכל¹⁴ קשר של הכל¹⁵
 יחוד של הכל¹⁶ והכל [השכינה וכל
 ענפיה] יתקשר בראשו של בנך יחידך,
 מלך המשיח, לשלום באמצעותו על
 כל העולם, ולגלות אורך עד סוף
 הכל¹⁷ וכל הרע יעבור מהעולם, ויחזור
 הכל להשתעבד לפניך. ויתעלה כבודך
 על כל קצוות העולם, כמו שנאמר: יהי
 כבוד יהוה לעולם ישמח יהוה במעשיו
 (תהלים קד, לא). עד כאן סוד היחוד,
 מבאן ואילך יפרשו סודות בתקונים
 עליונים.

ויתעטרו בלהו בשכינתך קדישא, דאיהי
 מאנא דכלא קשרא דכלא יחודא דכלא .
 וכלא יתקשר ברישא דברך יחידא מלפא
 משיחא, לשלטא בה על כל עלמא,
 ולא תגלאה נהורך עד סופא דכלא. וכל
 רע יתעבר מעלמא, ויתהדר בלא
 לאשתעבדא קמך. ויסתלק יקרך על כל
 סטרין דעלמא, כמה דאתמר יהי כבוד ה'
 לעולם ישמח ה' במעשיו (תהלים קד, לא).
 עד הכא רזא דיחודא, מבאן ואילך
 יתפרשון רזין בתקונין עלאין.

והמשפלים יזהרו כזהר הרקיע (דניאל
 יב, ג), אלו בעלי קבלה¹⁸ יזהרו כזהר זה,
 שהוא כלל כל האורות. בשבעים
 תקונים אלו, שבהם נאספו כל הנשמות
 העליונות, המתקשרות בעדן שבגן. וכאן
 נמצאים הקדוש ברוך הוא ושכינתו וכל
 המחנות שלהם, וכל הפפירות
 העליונות רשות נתנה להם להוריד
 החכמה העליונה להתגלות בעולם.
 אשרי חלקם של ישראל בעולם הזה
 ובעולם הבא.

והמשפלים יזהרו כזהר הרקיע (דניאל
 יב, ג) אלין מארי קבלה. יזהירו כזהר
 דא דאיהו בללא דכל נהורין. בשבעין
 תקונין אלין, דבהו אתפנשו בלהו
 נשמתין עלאין דמתקשרן בעדונא
 דגנתא. והכא משתבחן קודשא בריך
 הוא ושכינתה וכל משרין דלהון וכלהו
 ספירן עלאין רשו אתיהיב להו לארקא
 חכמתא עלאה לאתגלאה בעלמא. זפאה
 חולקהון דישראל בעלמא דין ובעלמא
 דאתי.

14. מאנא דכולא, עי' שם תי' סט, קח, ע"א; קלח פתח נב עמ' קצד: "כי היא מאנא דכולא"; ר' מפתחחות.

15. שם תי' ד, יט, ע"א; קל"ח פתח כו, עמ' סח.

16. עיי"ש, ותי' לט, עט, ע"ב.

17. קל"ח פתח מט, עמ' קפח, ביאת המשיח היא תחילת גילוי יחודו.

18. עי' זהר רעיא מהימנא, בהעלותך קנג ע"ב: "אינון מארי קבלה דאתמר בהון והמשכילים יזהירו".

תקוין ראשון

הנאולה תהיה בסוד שם הוי"ה שהוא פנימיות הכל

וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה וְכוּ' תְקוּנָא קְדָמָא, אֲשֶׁרִיד יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹד עִם נוֹשֵׁעַ בִּיהוּה (דְּכָרִים לַג, כט), [יהו"ה] - שֵׁם שְׁפוּלָל כָּל הַשְּׂמוֹת, וְכֹל הַשְּׂמוֹת הָאֲחֵרִים יוֹצֵאִים מִמֶּנּוּ פְעֻנְפִים מְאִילָן. וְכֹל הַעֲנַפִּים מִתְחַבְּרִים בְּאִילָן וְלֹא נִפְרָדִים מִמֶּנּוּ, וּמִמֶּנּוּ לֹקָחִים פֶּלֶם כַּח. עוֹד: עִם נוֹשֵׁעַ בִּיהוּה, זֶה שֵׁם הַשְּׁלָמ. שְׁבִישָׁר זְמַנִּים נִגְאָלוּ יִשְׂרָאֵל בְּאוֹת אַחַת מִשְׁם הַקְדוּשׁ. אֲבָל לְעֵתִיד לְבוֹא, בְּכֹל הָאוֹתוֹת תְּהִיָּה הַגְּאֻלָּה, גְּאֻלָּה שְׁלָמָה בְּכֹל הַשְּׁלָמוֹת.

אֲבָל בֹּא וְרָאָה, וְדָאֵי שֵׁם זֶה בְּלֹלוֹת הַכֹּל הוּא, וְכֹל בְּרִיּוֹת הָעוֹלָם, עֲלוֹיֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, בּוֹ נִבְרָאוּ. וְהוֹצִיא מֵעֲצָמוֹ פְּנּוּיִים לְהַסְתִּיר כְּבוֹדוֹ, וְהוּא מִתְפַּשֵּׁט מִכְּפָנִים וְלֹקַח הַכֹּל בְּכֹלְלוֹת. עִם כָּל זֶה, קָבַע לְעֲצָמוֹ מוֹשֵׁב כְּבוֹדוֹ בְּאוֹתוֹ עִמּוּד הָאֲמֻצְעִי, וְשֵׁם יוֹשֵׁב בְּכְבוֹדוֹ כְּמִלְךְ אֶחָד גְּדוֹל וְשְׁלִיט, שְׁמִשְׁלָם בְּכֹל, וְכוּלָּל הַכֹּל, וְשׁוֹלֵט בְּכֹל.

וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה וְכוּ' תְקוּנָא קְדָמָא, אֲשֶׁרִיד יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹד עִם נוֹשֵׁעַ בַּה' (דְּכָרִים לַג, כט) שְׁמָא דְכְּלִיל כָּל שְׁמֵהֶן. וְכִלְהוּ שְׁמֵהֶן אַחֲרֵינִין נִפְקִין מִגָּה פְעֻנְפִין מְאִילָנָא, וְכִלְהוּ עֲנַפִּין מִתְחַבְּרִין בְּאִילָנָא וְלֹא מִתְפַּרְשָׁן מִגָּה, וּמִגָּה נְטִילִין כִּלְהוּ חִילָא. תּוּ, עִם נוֹשֵׁעַ בַּה', דָּא שְׁמָא שְׁלִים. דְשָׂר זְמַנִּין אַתְפַּרְקוּ יִשְׂרָאֵל מֵאַתְתַּחְד דְשְׁמָא קְדִישָׁא. אֲבָל לְזַמְנָא דְאַתִּי בְּכִלְהוּ אַתּוֹן תְּהִיָּה פְרַקְנָא, פְּרַקְנָא שְׁלִים בְּכֹל שְׁלִימוֹ.

אֲבָל תָּא חֲזִי וְדָאֵי שְׁמָא דָּא כְּלִיל דְכִלְא אִיהוּ, וְכֹל בְּרִין דְעֵלְמָא עֲלֵאִין וְתַתְּאִין בַּה' אַתְבְּרִיאֵו. וְאַפִּיק מִגְרָמָה פְּנּוּיִין לְאַסְתְּרָא יְקָרָה, וְאִיהוּ מְלָגוֹ מִתְפַּשֵּׁט וְנִטִּיל כִּלְא בְּכִלְא. עִם כָּל דָּא מוֹתֵב יְקָרָא קָבַע לְגְרָמָה בַּהּ הוּא עִמּוּדָא דְאֲמֻצְעִיתָא, וְתַמָּן יְתִיב בִּיקְרָה כְּחַד מְלָכָא רְבִירָבָא וְשְׁלִיט דְאַשְׁתְּלִים בְּכִלְא וְכְלִיל כִּלְא וְשְׁלִיט בְּכִלְא.

1. עיי' קל"ח פתח לא, עמ' קח: "ואז הוציא א"ס ב"ה סדר אחד [יהו"ה] שנתן לו שליטה על כולם, ושם שאר כל האילנות להיות רק כינוים ולבושים לסדר זה... והאילן הזה, שאנו מדברים בו, הוא אילן של ד' אותיות הוי"ה ב"ה והוא הכולל מראשית א"ק עד סוף עשייה... וסביבו עומדים כמו לבוש לו, כמה מיני עולמות האלה שזכרנו. והם אינם פועלים כלל, אלא כמו הלבוש שעל גבי הגוף"; זהו בראשית ח"א, יט, ע"א. גם הגאולה תהיה על ידי השם הוי"ה ב"ה, עיין קל"ח, פתח לא, עמ' ק.

2. עיי' קל"ח פתח לא עמ' קח, שאילן זה של שם הוי"ה - אדם קדמון הוא נקרא האילן האמצעי.

וְכַאן [בְּעִמּוּדָא דְאַמְצְעִיתָא] מְשַׁרְשׁ
הָעַם הַקְדוּשׁ בְּשַׁרְשׁוֹ³, וְזֶה הוּא
שְׁפָתוֹב: כִּי חֶלֶק יְהוָה עִמּוֹ (שֵׁם לִבְט),
זו הו"ה - שֵׁם הַמְּיֻחָד⁴; יַעֲקֹב חָבַל
נַחֲלָתוֹ (שֵׁם). מֵהוּ חָבַל? אֵלָּא כְּחָבַל זֶה
שֶׁבּוּ קְלוּעִים חוּטִים כְּחַבּוּר אֶחָד, כְּגוֹן
זֶה יִשְׂרָאֵל, כְּלָלוֹת הַכֹּל הֵם, בְּגִלְל
שְׁמֹנֶה הַשֵּׁם, כְּלָלוֹת הַכֹּל, הֵם יוֹצְאִים,
וְשֵׁם זֶה קַיִם לְהֵם לִירוּשָׁת עוֹלָם.

וְהֵם [יִשְׂרָאֵל] יֵשׁ לְהֵם כַּח לִיחַד שְׁמוֹ
כְּמוֹ שְׂרָאוֹי, מֵה שְׁלֵא נִמְצָא כַּח אֶפְלוֹ
לְמִלְאֲכֵי עֲלוּיֹן. [וְכַל זֶה] בְּגִלְל שְׁמִתוּד
סוּד זֶה, קָשֶׁר הַיְחוּד יוֹצְאִים [נִבְרָאוּ
יִשְׂרָאֵל] וְדַאי, מֵה שְׁלֵא שְׂיָד לְשׁוֹם
כְּרִיָּה אַחֲרַת בְּעוֹלָם.

וְנִאֲמַר בְּהֵם: מִמְקוֹמוֹ הוּא יִפֵּן בְּרַחֲמֵי
לְעַמּוֹ וְיַחַן עִם הַמְּיֻחָדִים שְׁמוֹ, שְׂיֵשׁ
לְהֵם כַּח לִיחַד יְחוּד שֵׁם זֶה הַקְדוּשׁ.
לְפִיכֵךְ יִפֵּן, בְּסוּד שֶׁל פְּנִים⁵. שְׂיֵשׁ פְּנִים
וְיֵשׁ כְּנַפִּים⁶, וְשֵׁם זֶה [הו"ה], הוּא
פְּנִים. כּוּ: וּפְנִיתִי [מְלִשׁוֹן פְּנִים] אֲלֵיכֶם
וְגו' וְהִרְבִּיתִי אֶתְכֶם (וַיִּקְרָא כו"ט), יִפֵּן -
וְדַאי. וְאֵם הַאֲמֹר, שְׂיִמְצָא דְבַר בְּלֵא
הַשְׂכִּינָה, לֹא כּוּ, אֵלָּא: מִמְקוֹמוֹ

וְהֵכָא אֲשַׁתְּרָשׁוּ עִמָּא קְדִישָׁא בְּשַׁרְשׁוּהִי,
הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (שֵׁם לִב, ט) כִּי חֶלֶק ה'ִ
עִמּוֹ, דָּא הו"ה שְׁמָא יְחִידָאָה. יַעֲקֹב
חָבַל נַחֲלָתוֹ. מֵאֵי חָבַל. אֵלָּא כְּחָבַל דָּא
דְּבַה מְתַקְלָעֵן חוּטִין כְּחַבּוּרָא חַד. כְּגוֹנָא
דָּא יִשְׂרָאֵל כְּלָלָא דְכָלָא אֲנּוּן, כְּגוֹן
דְּמֵהֵאֵי שְׁמָא כְּלָלָא דְכָלָא נְפַקִּין, וְשְׁמָא
דָּא קַאִים לְהוּ אַחֲסַנַת עָלָם.

וְאֲנּוּן אֵית לְהוּ חִילָא לִיחַדָּא שְׁמָא
כְּדָקָא יְאוּת, מֵאֵי דְלָא אֲשַׁתְּכַח חִילָא
אֶפְלוֹ לְמִלְאֲכֵי עֲלָאי, כְּגוֹן דְּמִגּוֹ רְזָא דָּא
קְטִירוֹ דִּיחַדָּא נְפַקִּין וְדַאי, מֵה דְלָא
אֲשַׁתְּכַח לְשׁוֹם כְּרִיָּה אַחֲרִינָא בְּעוֹלָמָא.

וְאֲתַמַּר בְּהוּ: מִמְקוֹמוֹ הוּא יִפֵּן בְּרַחֲמֵי
לְעַמּוֹ וְיַחַן עִם הַמְּיֻחָדִים שְׁמוֹ, דָּאֵית
לְהוּ חִילָא לִיחַדָּא יְחוּדָא דְשְׁמָא דָּא
קְדִישָׁא. כְּגוֹן כְּדָ: יִפֵּן, כְּרְזָא דְאַנְפִּין.
דָּאֵית פְּנִים וְאֵית כְּנַפִּים, וְשְׁמָא דָּא אֵיהוּ
פְּנִים. בַּה וּפְנִיתִי אֲלֵיכֶם ... וְהִרְבִּיתִי
אֶתְכֶם (וַיִּקְרָא כו, ט) יִפֵּן וְדַאי. וְאֵי תִימָא
דְּבִלָא שְׂכִינְתָא אֲשַׁתְּכַחַת מְלָה, לֹאוּ

3. עי' זהר ויצא ח"א, קנ, ע"ב.
4. עי' זהר בראשית ח"א כ"ה ע"א, עיין גם כן "קב"ה אורייתא וישראל חד הוא", אדיר במרום עמ' קי.
5. עי' זהר פנחס ח"ג, רכח, ע"א: "קול ודיבור כחודא דאינון יאהדונהי חשות אבל בזמנא דפניהם וכנפיהם פרודות יהו"ה מן אדניי בפירודא איהו..."; שם עמ' רכט, ע"א: "יהו"ה באנפין, אדניי בגדפין".
6. שם, הו"ה בפנים, אדניי הוא בכנפים, עיין אדיר במרום ח"ב, עמ' סט, ושם: "בי"ע נעשים כנפים לנוקבא [אדנות]".
7. זהר בראשית כה, ע"א: "ברוך כבוד ה' ממקומו, כבוד ה' - שכינתא תתאה, ממקומו - שכינתא עילאה"; שם תולדות קמא, ע"א; שם ח"ב, רכב, ע"א ועוד; קל"ח פתח כו, עמ' סח, ת"ז תי' כא, נו, ע"א.

[מהשכינה]⁷ יפן, ודאי. אבל הכל נכלל בשם [הו"ה] זה. אז: ולא יכנף [מלשון כנפים] עוד מוריד, והיו עיניך רואות את מוריד (ישעיה לב) שלא יהיו פנויים [דהינו כנפים] מכסים על שם זה: וישראל, נמסר להם יחוד קריאת שמע בסוד שם זה, שלא נמסר אפילו למלאכי עליון. ובגלל שם זה יש להם כח ליחד לאדונם. ונאמר בהם: את יהוה האמרת היום (דברים כו, ז), ויהוה האמריך היום (שם, שם, יח), ודרשו (ברכות ו, א): אתם עשיתוני חטיבה אחת, אני אעשה אתכם חטיבה אחת, בסוד זה של היחוד העליון. ולעתיד לבוא יתגלה השם הזה הקדוש בחוקו, וממנו יקבלו ישראל הארה, ואז יטלו שלטון על הכל, אפילו על מלאכי עליון. שיישראל יוצאים מזה השם הקדוש שבפנויות, ומלאכי עליון [יוצאים] מחיצוניותו,⁸ בגלל זה ישלטו על הכל, וכל שפן [שישלטו] על כל התחתונים, ועל כל פוחות הטמאה.

ובכרפת כהנים, מתברכים ישראל בשלש ברכות: יברכה יהו"ה, יאר יהו"ה, ישא יהו"ה (במדבר גכד, כו). הרי כאן שלש היות, לחבר הכל בסוד של השם הזה ביחוד אחד.¹¹ לפיכך: יברכה

הכי, אלא ממקומו יפן ודאי. אבל פלא אתכליל בשמא דא. פדין: ולא יכנף עוד מוריד והיו עיניך רואות את מוריד (ישעיה ל, כ) דלא יהון פנויין מכסין על שמא דא. וישראל יחודא דקריאת שמע אתמסר להו ברזא דשמא דא, דלא אתמסר אפלו למלאכי עלאי, דבגין שמא דא אית להו חילא ליחדא למאריהון. ואתמר בהו: את ה' האמרת היום... וה' האמריך היום (דברים כו, ז), ואוקמוה (ברכות ו, א) אתם עשיתוני חטיבה אחת אני אעשה אתכם חטיבה אחת ברזא דא דיחודא עלאה. ולזמנא דאתי יתגלי האי שמא קדישא בתקפה, ומנה יתנהרון ישראל, וכדין יטלון שלטנותא על פלא, אפלו על מלאכי עלאי. דישראל מהאי שמא קדישא דלגו נפקין, ומלאכי עלאי מלבר, בגין פך אנון ישלטון על פלא. כל שפן על פלהו תפאי ועל פלהו סטרין מסאבין.

וברפת כהנים בה מתברכן ישראל בתלת ברכאן, יברכה יהו"ה יאר יהו"ה ישא יהו"ה (במדבר ו, כד). הא הכא תלת הוין לחברא פלא ברזא דשמא דא ביחודא חד. בגין פך: יברכה בעתיקא קדישא,

8. עי' הקדמת ת"ז, טו, ע"א.
 9. עי' חולין צא, ע"ב: "חביבין ישראל לפני הקב"ה יותר ממלאכי השרת... וישראל מזכירין את השם אחר שתי תבות שנאמר: שמע ישראל ה'... ומלאכי השרת אין מזכירין את השם אלא לאחר ג' תיבות.
 10. עי' ע"ח שער כח, פ"א, ח"ב, יח, סע"ב.
 11. עי' זהר נשא ח"ג, קמו, ע"ב.

בְּעִתִּיקָא קְדִישָׁא,¹² יָאֵר בְּאַפָּא וְאַמָּא,
 יִשָּׂא בְּקְדוּשׁ ב"ה וְשְׂכִינְתָּו [זְעִיר אֲנִפִּין
 וְנוֹקְבִיָּה]. וְהַכֵּל בְּשֵׁם זֶה נִקְשָׁר, לְפִיכָד,
 יְהוֹ"ה יְהוֹ"ה יְהוֹ"ה יְהוֹ"ה, הַיְוִ"ה לְמַעְלָה
 הַיְוִ"ה לְמַטָּה הַיְוִ"ה בְּאַמְצַע, יְהוֹ"ה מְלֻךְ
 יְהוֹ"ה מְלֻךְ יְהוֹ"ה יְמֻלְךָ לְעוֹלָם וָעֶד.¹³
 אִזְ הַבְּרָכָה מְנִיעָה וְשׂוֹרָה עַל יִשְׂרָאֵל
 בְּסוּד הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ הַזֶּה, וְהַכֵּל בְּחַבּוּר
 אֶחָד. וְזוּהוּ מֵה שְׁפָתוֹב: וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי
 עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (בְּמִדְבָר שֶׁמֶן) לְהַתְקִין
 שֵׁם זֶה לְגִבְיָהֶם בְּתַקּוּן שְׁלֵם.¹⁴ אִזְ: וְאַנִּי
 אֲבָרְכֶם (שֶׁם).¹⁵ בְּגֵד זֶה שְׁלֹשׁ קְדָשׁוֹת,
 קְדוּשׁ קְדוּשׁ קְדוּשׁ (יִשְׁעִיָּה ו, ג), בְּעִתִּיקָא
 קְדִישָׁא, בְּאַפָּא וְאַמָּא, בְּזְעִיר אֲנִפִּין
 וּבְנוֹקְבִיָּה,¹⁶ הַכֵּל נִכְלָל בְּשֵׁם זֶה הַקְּדוּשׁ:
 יְהוֹ"ה צְבָאוֹת (שֶׁם), [וְזוּהוּ] וְשָׂמוּ אֶת
 שְׁמִי, וְדָאֵי. וְאַחַר כֵּן: בְּרוּךְ כְּבוֹד יְהוֹ"ה
 מִמְּקוֹמוֹ (יְחֻזְקָא ג, יב), זֶה [בְּגֵד] וְאַנִּי
 אֲבָרְכֶם, בְּרָכָה הַנִּכְלָלֶת בְּשֵׁם זֶה
 שְׁהַתְּפַשֵּׁט מִמְּקוֹמוֹ לְבָרְךָ אוֹתָם.

ובתחלה [דְּהֵיִינוּ לְפָנֵי תְּפִלַּת הַעֲמִידָה]
 הַתְּעוּרָר הַתְּקוּן בְּיַחְדוּד שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע,
 וְבוּ הַתְּעוּרָר שֵׁם זֶה בְּסוּד זֶה [דְּהֵיִינוּ:
 הַיַּחְדוּד], לְהַתְקִין כְּמוֹ שְׂרָאוּי. לְאַחַר מִפֵּן
 בָּאָה הַקְּדוּשָׁה לְהַיּוֹת, בְּסוּד זֶה [הַיַּחְדוּד]
 לְחַבֵּר בּוֹ הַכֵּל. אֲכַל פֶּת הַיַּחְדוּד לֹא
 נִמְסָר אֶלָּא לְיִשְׂרָאֵל, לְפִיכָד הַמְּלָאכִים

יָאֵר בְּאוּ"א, יִשָּׂא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וְשְׂכִינְתָּהּ. וְכֹלָא בְּשָׂמָא דָּא אֲתִקְשָׁר,
 בְּגִין כֵּן: יְהוֹ"ה יְהוֹ"ה יְהוֹ"ה הַיְוִ"ה
 לְעֵלָּא הַיְוִ"ה לְתַתָּא הַיְוִ"ה בְּאַמְצַעִיתָא.
 ה' מְלֻךְ ה' מְלֻךְ ה' יְמֻלְךָ לְעוֹלָם וָעֶד.
 כְּדִין בְּרָכְתָּא מְטָאָת וְשְׂרִיא עַל יִשְׂרָאֵל
 בְּרַזָּא דְשָׂמָא קְדִישָׁא דָּא, כֵּלָּא בְּחַבּוּרָא
 חַד. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב (בְּמִדְבָר ו, כז)
 וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, לְאַתְקִנָּא
 שְׂמָא דָּא לְגִבְיָהוּ בְּתַקּוּנָא שְׁלִים. כְּדִין
 וְאַנִּי אֲבָרְכֶם. לְקַבֵּל דָּא תְּלַת קְדָשׁוֹת
 קְדוּשׁ קְדוּשׁ קְדוּשׁ (יִשְׁעִיָּה ו, ג) בְּעִתִּיקָא
 קְדִישָׁא בְּאוּ"א כְּזוּ"נ, כֵּלָּא אֲתִפְלִיל
 בְּשָׂמָא דָּא קְדִישָׁא ה' צְבָאוֹת, וְשָׂמוּ אֶת
 שְׁמִי וְדָאֵי. לְבַתֵּר: בְּרוּךְ כְּבוֹד ה'
 מִמְּקוֹמוֹ (יְחֻזְקָא ג, יב), דָּא וְאַנִּי
 אֲבָרְכֶם, בְּרָכְתָּא כֵּלִילָא בְּשָׂמָא דָּא
 דְּאֲתִפְשֵׁט מֵאַתְרָהּ לְבָרְכָא לְהוּ.

ובקדמיתא אַתְעַר תְּקוּנָא בְּיַחְדוּדָא
 דְּקְרִיאַת שְׁמַע, וּבֵיהּ אַתְעַר שְׂמָא דָּא
 בְּרַזָּא דָּא לְאַתְתְּקִנָּא בְּדָקָא יָאוּת. לְבַתֵּר
 קְדָשְׁתָּא אֲשַׁתְּכַחַת הַכִּי בְּרַזָּא דָּא לְחַבְרָא
 בֵּיהּ כֵּלָּא. אֲכַל חִילָא דְּיַחְדוּדָא לֹא אֲתִמְסָר
 אֶלָּא לְיִשְׂרָאֵל, בְּגִין כֵּן מְלָאכִיא אֲמַרִין
 קְדוּשׁ וְלֹא יַחְדוּדָא דְּקְרִיאַת שְׁמַע,

12. עי' שער הכוונות דרוש ה' מחזרה מ', ע"ד, ובקיצור הכוונות לרבינו עמ' סא.
 13. עי' שער הכוונות לח, ע"ג, דרוש ב'.
 14. עי' סוטה לח, ע"א.
 15. עי' חולין מט, ע"א, עיין זוהר ח"א, לד, ע"א; שם ויקהל לח ע"א; שם נשא, קמז, ע"ב.
 16. עי' שער הכוונות שם.

אומרים [רק]: קדוש, ולא יחוד של קריאת שמע, שלא נמסר להם. אבל [מבוח] היחוד של ישראל מתחזקים המלאכים [לומר] הקדשה שלהם.¹⁷ ועל סוד זה כתוב: קדמו שרים אחר נגנים (תהלים סח, כו). קדמו שרים - אלו ישראל, ביחוד שלהם. אחר נגנים - אלו חיות הקודש שמעלות נגנים בכנפיהן. בתוך עלמות תופפות (שם, שם), אלו: בתולות אחריה (שם מה, טו). וסוד הדבר: קדוש וברוך. קדוש - אומרים לו שרפים של הכפא, ששמע אותם ישעיה.¹⁸ ברוך - שמע יחזקאל מפיהן של החיות. לפיכך: אחר נגנים [דהיינו: החיות] בתוך עלמות תופפות [דהיינו: השרפים לפניהן].

והכל בזכותו של ישראל כבא, שנאמר בו: ויחלום וכו' והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו (בראשית כח, יב), ראה אותם מלאכי עליון שעולים בו וירדים בו [ביעקב עצמו], שהנה על ידי התקון שלו והיחוד של בניו [ב"ש] מתחזקים [המלאכים] לעבוד העבודה לפני אדונם. מדוע? אלא בגלל: והנה יהוה נצב עליו (שם, שם, יג), זה השם העליון הקדוש, מקור הכל [ששורה על יעקב].

ובזמן הגלות מתפסה שם זה, ולא מתגלה. באותו זמן כתוב: אתי נהג וילך חשך ולא אור (איכה ג, ב). שעל הגלות

דלא אתמסר להו. אבל ביחודא דישראל מתתקפי מלאכיא לקדשה דלהון. על רזא דא פתיב קדמו שרים אחר נגנים (תהלים סח, כו). קדמו שרים, אליו ישראל ביחודא דלהון. אחר נגנים, אליו חיון קדישין דסלקין נגונין בגדפיהו. בתוך עלמות תופפות (שם), אליו בתולות אחריה (שם מה, טו). ורזא דמלה: קדוש וברוך. קדוש, אמרו לה שרפים דכרסיא דשמע להו ישעיה. ברוך, שמע יחזקאל מפומא דחיון. בגין כף: אחר נגנים בתוך עלמות תופפות.

וכלא בזכותא דישראל סבא דאתמר בה: ויחלום וכו' והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו (בראשית כח, יב) חמא אנון מלאכיא עלאי דסלקין בה ונחתין בה, דהא בתקונא דילה ויחודא דבנוי מתקפין למפלח פלחנא קמי מאריהו. אמאי. אלא בגין והנה ה' נצב עליו, דא שמא עלאה קדישא מקורא דכלא.

ובזמןא דגלותא אתפסי שמא דא ולא אתגליא. בההוא זמןא פתיב אתי נהג וילך חשך ולא אור (איכה ג, ב).

17. עי' זהר ואתחנן ח"ג, רסג, ע"א; זהר לך לך צ, ע"א.

18. עי' ישעיה ו, ב-ג: "שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים... וקרא זה אל זה ואמר קדוש, קדוש, קדוש".

כתוב: אלביש שמים [דהינו: הו"ה] קדרות (ישעיה נג),¹⁹ זו גבורה צד השמאל.²⁰ אלביש, לבוש ממש. ושק אשים פסותם (שם) - זה הפטרא אחרא שמכסה עליהם [על השמים], ואור לא מאיר מהם למטה. ולפיכך: אין לבוא אל שער המלך בלבוש שק (אסתר ד, ב), שהרי לא ראוי [להראות] כד.

אולם [בכל זאת] שק, יש בו תקון לתשובה,²¹ שאז [החוטא] מוסר עצמו לבעלי הדיו לקבל הענש, עד שיתקנו המדרגות העליונות, ומשם תקן תקונים ודאי.

ואסתר נאמר [בה]: ותשלח בגדים להלביש [את מרדכי], ולהסיר שקו מעליו ולא קבל (שם שם, ד). שהרי הזמן [עדיו] לא הגיע, והחטא לא תקן [פדי] להעבירו, לפיכך - ולא קבל [להסיר את השק], עד שיגיע הזמן, שפד צריכה הגלות להשתלם [בשק]. זהו מה שכתוב: והתמפרתם שם לאויביך לעבדים ולשפחות²² (דברים כח, סח), פדגמת אלו שמסרו עצמם לההרג על קדוש השם. ואם תאמר ששלטו בהם [פוחות הפמאה]! חס ושלום, אלא [המשד הפסוק אומר]: ואין קנה. אכל

דבגלותא כתיב (ישעיה נ, ג) אלביש שמים קדרות, דא גבורה סטר שמאלא, אלביש לבושא ממש. ושק אשים פסותם, דא סטרא אחרא דמכסא עליהו, ונהורא לא נהיר מניהו לתתא. ובגין כך אין לבוא אל שער המלך בלבוש שק (אסתר ד, ב) דהא לא אתחזי הכי.

אכל שק בה תקוונא לתיובתא, דכדין מסר גרמה למארי דינא לקבלא ענשא, עד דיתתקנון דרגין עלאין, ומתמן אתקין תקוין ודאי.

ואסתר אתמר ותשלח בגדים להלביש וכו' ולהסיר שקו מעליו ולא קבל (שם שם ד) דהא זמנא לא מטא, וחובה לא אתתקן לאתעברא, בגין כך: ולא קבל, עד דימטי זמנא, דהכי אצטריך גלותא לאשתלמא. דהא הוא דכתיב (דברים כח, סח) והתמפרתם שם לאויביך לעבדים ולשפחות, כגון אנון דמסרו נפשיהו לאתקטלא על קדוש השם. אי תימא דשלטו בהו? חס ושלום, אלא

19. עי' זהר במדבר רטו, ע"א: "אבל בגלותא לבושה דקדרות"; ז"ח יתרו: "אלביש שמים קדרות..."; הקדמת ת"ז ג ע"א, קדרות זה הלבוש של הו"ה ב"ה; תי' כא, מט, ע"ב. עיין מאמר הגאולה עמ' נז, על לבוש השכינה.

20. עי' שם תי' כא, נ, ע"א.

21. עי' יונה גח, עיין כוונת ה"שק" לחזור בתשובה בשער רוח הקודש פ"ג.

22. כמבואר, דבעל תשובה מוסר עצמו לאויביו.

נאמר בהם [לאֱלוֹ שְׁמִסְרוּ נַפְשָׁם עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם]: מִמַּתִּים מִחֻלְד, ²³ חֲלָקָם בְּחַיִּים (תְּהִלִּים יז, יד).

וְאֵין קוּנָה. אֶלֶּא אֶתְמַר בְּהוּ: מִמַּתִּים מִחֻלְד חֲלָקָם בְּחַיִּים (תְּהִלִּים יז, יד).

וְלִזְמָנָא דְאֵתִי שֶׁק יִתְהַדַּר לְקַשׁ, וּבֵית עֵשׂוּ לְקַשׁ (עוֹבְדִיָּה א, יח). כְּדִין וְהִיָּה בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ דְּא מְשִׁיחַ בֶּן דְּוֹד. וּבֵית יוֹסֵף לְהִבָּה דְּא מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. וּבֵית עֵשׂוּ לְקַשׁ דְּא רוּמֵי חִיבְתָּא. וְהִכָּא כְּלִיל כְּלָא, דְּהָא הִכָּא אַחֲרִינָא נְמִי אֶתְפְּלִילִת. כְּדִין וְדִלְקוּ בְּהֵם (עוֹבְדִיָּה א, יח) תְּרִין, בְּגִין יִשְׁמַעְאֵל דְּאֶתְפְּלִיל בְּהָ. כְּדִין אֶתְרִין עֲלָאִין יִתְעֲרוּן בְּעֻלְמָא.

וְלַעֲתִיד לְבֹא שׁ"ק [הס"א] יִתְהַפְּד לְקַשׁ, [שְׁנַאֲמַר]: וּבֵית עֵשׂוּ לְקַשׁ (עוֹבְדִיָּה א, יח). אִזּוּ: וְהִיָּה בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ (שָׁם) - זֶה מְשִׁיחַ בֶּן דְּוֹד. וּבֵית יוֹסֵף לְהִבָּה (שָׁם) - זֶה מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. וּבֵית עֵשׂוּ לְקַשׁ (שָׁם) - זֶה רוּמֵי חִיבְתָּא. וְכֵאֵן [בְּבֵית עֵשׂוּ] נְכַלְל הַכֹּל, שְׁהֲרִי גַם [אוּמָה] אַחֲרָת [יִשְׁמַעְאֵל] נְכַלְלִים פְּאֵן. אִזּוּ: וְדִלְקוּ בְּהֵם וְאֶכְלוּם (שָׁם). [בְּהֵם] - שְׁנַיִם, בְּגִלְל יִשְׁמַעְאֵל שְׁנַכְלַל בּוּ [בְּעֵשׂוּ]. אִזּוּ אוֹתוֹת עֲלוּנִים יִתְעוֹרְרוּ בְּעוֹלָם.

וְדָא תְּקוּנָא קְדַמְאָה לְכָל הָאוֹתוֹת וְהַמוֹפְתִים וְכוּ' (דְּבָרִים לד, יא) וְלְכָל הַיַּד הַחֲזָקָה דְּא מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. וְלְכָל הַמּוֹרָא הַגְּדוֹל דְּא מְשִׁיחַ בֶּן דְּוֹד. דְּמִשָּׂה רַעֲיָא מְהִימְנָא בְּסִנְהָ לָא בְּעָא לְקַבְּלָא לְמַפְרָק לְיִשְׂרָאֵל, דְּכַתִּיב שְׁלַח נָא בְּיַד תְּשַׁלַּח (שְׁמוֹת ד, יג). אֲמַאי אִי תִימָא דְּלָא בְּעָא לְקַבְּלָא נְבוֹאֲתָא דְּמַאֲרֵה, לָאוּ הִכִּי. אֶלֶּא בְּגִין דְּחִמָּא גְּלוּוֹתָא אַחֲרִינִין דְּזַמְיִנִין בְּתַר הַהוּא פְּרַקְנָא, בְּגִין כְּדִין אַקְדִּים וְאִמַּר שְׁלַח נָא בְּיַד תְּשַׁלַּח, דְּא אֲלִיהוּ נְבִיאָה (פְּרֻד' א פ' מ') דְּאֶתְמַר בְּהָ: הִנֵּה אֲנִכִי שְׁלַח לְכֶם אֶת אֲלֵיָּה

וְזֶה תְּקוּנָא רֵאשׁוֹן: לְכָל הָאוֹתוֹת וְהַמוֹפְתִים וְכוּ' (דְּבָרִים לז, יא), וְלְכָל הַיַּד הַחֲזָקָה (שָׁם שְׁמוֹב) - זֶה מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. וְלְכָל הַמּוֹרָא הַגְּדוֹל - זֶה מְשִׁיחַ בֶּן דְּוֹד. שְׁמִישָׁה הַרוּעָה הַנְּאֻמָּן בְּסִנְהָ לָא רַעֲיָה לְקַבְּלָ [הַשְּׁלִיחוֹת] לְגֵאוּל אֶת יִשְׂרָאֵל, שְׁפַתְנוּב: שְׁלַח נָא בְּיַד תְּשַׁלַּח (שְׁמוֹת ד, יג). לְמָהּ? אִם תֵּאמַר שְׁלַח רַעֲיָה לְקַבְּלָ נְבוֹאֲתָא אֲדוּנָו, לָא כְּדִין. אֶלֶּא בְּגִלְל שְׁרָאָה אֶת הַגְּלִיּוֹת הָאֲחֵרוֹת שְׁמִזְמָנוֹת לְבֹא אַחֲרֵי אוֹתָהּ גְּאֵלָה, לְפִיכֵד הַקְּדִים וְאִמַּר: שְׁלַח נָא בְּיַד תְּשַׁלַּח, ²⁴ זֶה אֲלִיהוּ הַנְּבִיא (פְּרָקִי דְּרַבִּי אֲלִיעֶזֶר, מ), שְׁנַאֲמַר בּוּ: הִנֵּה אֲנִכִי שְׁלַח לְכֶם אֶת אֲלֵיָּה הַנְּבִיא לְפָנֵי

מחלד, דהיינו מהס"א, זהר פקודי רנד, ע"ב; עיין ברכות סא, ע"ב על דברי רבי עקיבא שמת על קידוש השם, נאמר עליו ממתים ידך ה' ממתים מחלד חלקם בחיים, הכוונה שם עולם הבא.

24. עיין תיקון לה, ושם רבינו מפרש ביד - הכוונה על דוד (גימטריה יד).

בוא יום יהוה וגו' (מלאכי ג,כג), ועליו אמר [משה]: שְׁלַח נָא בְיַד תְּשַׁלַּח, שְׁהִיָּה רוּצָה שֵׁשְׁלָם הַתְּקוּן [כְּבָר] בְּתַחֲלָתוֹ. אֲבָל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא רָצָה בּוֹ, שְׁהִיָּה הַזְּמַן [עַדוֹן] לֹא הִגִּיעַ.

הַנְּבִיא לִפְנֵי בּוֹא יוֹם ה' וְכו' (מלאכי ג, כג) וְעַלֶּה אָמַר שְׁלַח נָא בְיַד תְּשַׁלַּח, דְּהִנֵּה בְּעֵי דְתְּקוּנָא יִשְׁתַּלֵּם בְּקַדְמִיתָא. אֲבָל קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לֹא בְעָא הַכִּי, דְּהָא זְמַנָּא לֹא מָטָא.

בִּיּוֹן דְּחָמָא מִשָּׁה הַכִּי, מִהֵוּא יוֹמָא שְׂאֲרֵי עוֹבְדוּי לְאִזְמָנָא תְּקוּנִין לְסוּף יוֹמָא. בְּגִין כֶּף: לְכָל הָאוֹתוֹת וְהַמוֹפְתִים וְכו', אֲלִין דְּאִתְּפַקְד מִמְּלַכָּא לְמַעַבְד לְהוּ בְּפַרְקָנָא דְמַצְרִים. וְלְכָל הַיָּד וְכו' אֲשֶׁר עָשָׂה, דְּעַבִּיד מַגְרָמָה לְאִתְּקַנָּא תְּקוּנִין לְפַרְקָנָא בְּתַרִּיתָא. בְּגִין כֶּף: וְלְכָל הַיָּד הַחֲזָקָה דָּא מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. וְלְכָל הַמּוֹרָא הַגְּדוֹל דָּא מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד. מֵאִי הַמּוֹרָא אֲלֵא בְּגִין מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף דְּאִתְּקַשְׁר בֵּה, דְּכַתִּיב וְהָיוּ לְאַחַדִּים בְּיַדְיָ (יחזקאל לו, יז). וּבְקַדְמִיתָא מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף קָאִים לְחוּדִיָּה, וְדָא וְלְכָל הַיָּד הַחֲזָקָה. לְבַתַּר אֲתֵי מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, וּמְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף אִתְּחַבַּר בֵּה, וְהָיוּ לְאַחַדִּים וְדָאִי. הַמּוֹרָא הַגְּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מִשָּׁה וְהַמְּתַחִיל בְּמַצְוָה אוֹמְרִים לוֹ גְּמֹר (ירושלמי פסחים י, ה) לְזַמְנָא דְּאִתֵּי דִּיִּיתֵי אִיהוּ בְּהַדִּי תְרִין מְשִׁיחִין לְמַפְרַק לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל פְּרָקָנָא שְׁלִים.

בִּיּוֹן שְׂרָאָה מִשָּׁה כֶּף, מֵאוֹתוֹ הַיּוֹם הַתְּחִיל [לְעִשׂוֹת] מְעִשָׂיו [כְּדִין] לְהוֹמִין תְּקוּנִים לְסוּף הַיָּמִים.²⁵ לְפִיכָךְ: לְכָל הָאוֹתוֹת וְהַמוֹפְתִים, אֲלוֹ [הָאוֹתוֹת] שְׁנַצְטוּוּהָ מִהַמְּלֶכֶךְ לְעִשׂוֹת לָהֶם [לְעַם יִשְׂרָאֵל] בְּגֵאֻלָּה שֶׁל מַצְרַיִם. וְלְכָל הַיָּד אֲשֶׁר עָשָׂה - שְׁעָשָׂה מְעַצְמוֹ, לְתַקֵּן תְּקוּנִים לְגֵאֻלָּה הַאֲחֵרוֹנָה.²⁶ לְפִיכָךְ: וְלְכָל הַיָּד הַחֲזָקָה - זֶה מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. וְלְכָל הַמּוֹרָא הַגְּדוֹל - זֶה מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד. מֵהוּ הַמּוֹרָא? אֲלֵא בְּגַלְל מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף שְׁהִתְקַשֶּׁר בּוֹ, שְׁפָתוֹב: וְהָיוּ לְאַחַדִּים בְּיַדְיָ (יחזקאל לו, יז). וּבְתַחֲלָה מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף עוֹמֵד לְבַדּוֹ, וְזֶה: וְלְכָל הַיָּד הַחֲזָקָה. אַחַר כֵּן בָּא מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, וּמְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף הִתְחַבַּר בּוֹ, וְהָיוּ לְאַחַדִּים וְדָאִי. הַמּוֹרָא הַגְּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מִשָּׁה - [אָמְרוּ] וְהַמְּתַחִיל בְּמַצְוָה אוֹמְרִים לוֹ גְּמֹר²⁷ (ירושלמי פסחים י, ה), לְעַתִּיד לְבּוֹא בְּשִׁיבּוֹא הוּא בְּיַחַד עִם שְׁנֵי מְשִׁיחִים לְגֵאֻלָּה אֶת יִשְׂרָאֵל גֵּאֻלָּה שְׁלֵמָה.²⁸

25. ואלו התיקונים שיתבארו לקמן של: "ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול".

26. עי' זהר ח"ג כי תצא, רעח, ע"א.

27. עיין גם ירושלמי ראש השנה פ"א סוף הל' ח.

28. עי' זהר ח"ג כי תצא, שם, עי' לקמן תי' נ.

קם אֶלְיָהוּ נְבִיאָהּ מִהִימָנָא פְּתַח
 וְאָמַר, ר' ר' זַכָּאָה חוֹלְקָךְ דְּאַנְתָּ הַגֵּוִית
 סְמָכָא לְשִׁכְיִנְתָּא בְּגִלּוּתָא, וְהִשְׁתָּא אַנְתָּ
 פְּרָסִי יִקְרָא לְגַבְהָ. וְכַד תִּיפּוּק מִגִּלּוּתָא
 אַתְּ תִּהְיָ מְנַהֵל לָהּ, דְּעַל הַאי פְּתִיב אִין
 מְנַהֵל לָהּ מִכָּל בְּנִים וְכוּ' (ישעיה נא, יח).
 אַמַּאי אִין מְנַהֵל לָהּ אֶלָּא מִשּׁוּם דְּאִין
 מַחְזִיק בְּיָדָהּ.

קם אֶלְיָהוּ נְבִיאָהּ מִהִימָנָא פְּתַח
 וְאָמַר, ר' ר' זַכָּאָה חוֹלְקָךְ דְּאַנְתָּ הַגֵּוִית
 סְמָכָא לְשִׁכְיִנְתָּא בְּגִלּוּתָא, וְהִשְׁתָּא אַנְתָּ
 פְּרָסִי יִקְרָא לְגַבְהָ. וְכַד תִּיפּוּק מִגִּלּוּתָא
 אַתְּ תִּהְיָ מְנַהֵל לָהּ, דְּעַל הַאי פְּתִיב אִין
 מְנַהֵל לָהּ מִכָּל בְּנִים וְכוּ' (ישעיה נא, יח).
 אַמַּאי אִין מְנַהֵל לָהּ אֶלָּא מִשּׁוּם דְּאִין
 מַחְזִיק בְּיָדָהּ.

וּבְעַלֵּי קַבְלָהּ נְאֻמַר בְּהֵם: חֻקוּ וַיֵּאמְרוּ
 לְבַבְכֶם (תהלים לא, כה). שְׁחִשְׁכִּינָהּ
 בְּבַחֲוִינָתָהּ הַגּוֹף סוֹכְלַת הַנְּגַעִים שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל. וְנְאֻמַר בְּהֵם²⁹: שְׁחוּרָה אֲנִי (שיר
 א, ה). אִו: וְהָאֵם רַבְצַת עַל הָאֶפְרוּחִים
 (דברים כב, ו), כְּמוֹ שְׂאֵנֵי אוֹמְרִים: רַבִּין
 תַּחַת מִשְׁאוֹ (שמות כג, ה). אֲבָל מִצַּד
 הַנְּשֻׁמָּה [שֶׁל הַשְּׁכִינָה], עוֹמְדַת בְּחֻקָּהּ
 כְּמוֹ שְׂרָאוּי. וּמִי שְׁמַתְדַּבֵּק בְּזוֹאת
 [הַבְּחִינָה שֶׁל הַנְּשֻׁמָּה שֶׁל הַשְּׁכִינָה עַל
 יְדֵי לְמוּד הַקַּבְלָה] זוֹכֵה לְכוּחַ עֲלִיוֹן,
 וּמַחְזִיק גַּם אוֹתָהּ. לְפִיכֵךְ [נְאֻמַר בְּהֵם]:
 חֻקוּ וַיֵּאמְרוּ לְבַבְכֶם. בְּהֵם [בַּשְּׁכִינָה
 מַחְזִיקִים]: וְנֵאנְוָה (שיר שם), כְּמוֹ שְׁפָתוֹכִי:
 אֵל תִּשְׁמָחִי אִיבְתִּי לִי כִּי נִפְלְתִי קָמְתִי
 (מִיכָה ז, ח), שְׁבִשְׁעָה שְׁיִצְאָה הַשְּׁכִינָה
 לְגִלּוּת, פְּחָדָהּ, עַד שְׂאֻמַר לָהּ הַמִּלְדָּה
 לְכִי אֵל תִּפְחָדִי, שְׂאֻף עַל פִּי שְׂאֵת
 בְּחוּץ, אֲנִי אֶהְיֶה מֵאִיר לָךְ מִבְּפָנִים.
 לְפִיכֵךְ, [הַמִּשְׁדֵּד הַפְּסוּק]: כִּי אֲשַׁב
 בְּחֻשְׁךָ ה' אִוֹר לִי. וּבִגִּין אִוֹר דָּא

וּמֵאִירֵי קַבְלָהּ אַתְמַר בְּהוּ חֻקוּ וַיֵּאמְרוּ
 לְבַבְכֶם (תהלים לא, כה). דְּשִׁכְיִנְתָּא
 מִסְטָרָא דְּגוּפָא סְבַלַת מְרַעִין דִּישְׂרָאֵל.
 וְאַתְמַר בְּהֵם: שְׁחָרָה אֲנִי (שיר א, ה).
 פְּדִין וְהָאֵם רַבְצַת עַל הָאֶפְרוּחִים
 (דברים כב, ו) פְּדֵאֲמֵרִינָן: רַבִּין תַּחַת
 מִשְׁאוֹ (שמות כג, ה). אֲבָל מִסְטָרָא
 דְּנִשְׁמָתָא בְּתַקְפָּה קִימַת כְּדָקָא יָאוּת.
 וּמֵאִן דְּאַתְדַּבֵּק בְּהַאי זְכִי לְתַקְפָּא
 עֲלָאָה וְאַתְקִיף לָהּ נְמִי. בְּגִין כְּדָ:
 חֻקוּ וַיֵּאמְרוּ לְבַבְכֶם. בְּהֵם: וְנֵאנְוָה (שיר
 שם). דְּכַתִּיב אֵל תִּשְׁמָחִי אִיבְתִּי לִי כִּי
 נִפְלְתִי קָמְתִי (מִיכָה ז, ח) דְּבִשְׁעָתָא
 דְּנִפְקַת שְׁכִינְתָּא בְּגִלּוּתָא דְּחִילַת, עַד
 דְּאָמַר לָהּ מִלְכָּא זִילִי לָא תִדְחִלִין,
 דְּאָף עַל גַּב דְּאַנְתָּ לְבַר, אֲנָא אֶהְיָ
 נְהִיר לָךְ מִלְגָּו. בְּגִין כְּדָ: כִּי אֲשַׁב
 בְּחֻשְׁךָ ה' אִוֹר לִי. וּבִגִּין אִוֹר דָּא

29. ת"ז תי' נו, צ, ע"ב: "ושכינתא באוכמו, ה"ד: שחורה אני ונאווה"; שם, י' ע, ככד, ע"א.

האור הזה מתחזקת [כך] שלא יחרב העולם,³⁰ בגלל זה: כי נפילתי קמתי.

ולזמנא דאתי (דניאל יב, ג) והמשפלים יזהרו כזהר הרקיע. דהשתא אור דא לך אתגליא, אבל לא לכל עלמא. על רזא דא פתיב מה רב טובך אשר צפנת ליראיך (תהלים לא, כ) דא ט' דטובה גניז בגויה (זוהר ח"א ג.). אבל לזמנא [...] [דאתי] והמשפלים יזהרו, זהר תקיף ונציץ לאנהרא לכל סטר, וכלא יתנהרון מנה. מאי ומצדיקי הרבים אלא לאנהרא לכל חד לפום חילה. ואית דיהון נהרן לגבה בחילא דתקפא עלאה, כזהר הרקיע. ואית דלא יהון נהרין לגבה אלא ככוכביא, דכתיב ומצדיקי הרבים פככבים. אבל פחות מן דא לא יהא. בגין כך לעולם ועד, למהוי כלא בתקונא שלים ודאי.

ולעתיד לבוא, והמשפלים יזהרו כזהר הרקיע (דניאל יב, ג). שעכשיו אור זה, [רק] לך מתגלה, אבל לכל העולם לא [מתגלה]. ועל סוד זה נאמר: מה רב טובך אשר צפנת ליראיך (תהלים לא, כ), זו היא מ', שפובו גנוז בתוכו.³¹ אבל לעתיד לבוא: והמשפלים יזהרו - זהר חזק ונציץ להאיר לכל צד, והכל יאורו ממנו. מהו: ומצדיקי הרבים (שם)? אלא להאיר לכל אחד לפי כוחו. ויש שיהיו מוארים לפניו בכח החזק העליון, כזהר הרקיע. ויש שלא יהיו מוארים לפניו אלא פככבים, שפתוב: ומצדיקי הרבים פככבים. אבל פחות מנה לא יהיה. לפיכך: לעולם ועד (שם), להיות הכל בתקון שלם ודאי.

30. עי' לקמן תי' יז, עיין מאמר הגאולה, בהתחלה.

31. עי' בהקדמת הזוהר ח"א, ג, ע"א.